

Andrzej Wiśniewski

"Ustalenie wysokości
odszkodowania", J. Winiarz,
Warszawa 1962 : [recenzja]

Palestra 7/1(61), 74

1963

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

PRZEGLĄD WYDAWNICTW PRAWNICZYCH

J. Winiarz: *Ustalenie wysokości odszkodowania*. Instytut Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk. PWN. Warszawa 1962 r., s. 200.

W naszym ustroju zobowiązania z tytułu wyrządzenia szkody stanowią jeden ze środków ochrony i umocnienia własności socjalistycznej oraz własności osobistej i indywidualnej obywateli, a także interesów majątkowych innych podmiotów prawa. Zobowiązania te są jednym ze środków ochrony zdrowia i życia obywateli oraz dóbr niematerialnych. Stanowią więc one jeden ze środków umacniania praworządności socjalistycznej i wdrażania członków społeczeństwa do poszanowania i odnoszenia się z należytą starannością do materialnych i niematerialnych dóbr innych osób. Wypełnienie tych funkcji uwarunkowane jest zgodnym z potrzebami społecznymi prawnym uregulowaniem problematyki odszkodowawczej oraz prawidłową wykładnią obowiązujących w tym przedmiocie przepisów.

Autor zajmuje się problematyką ustalenia wysokości odszkodowania na tle systemu prawa polskiego, i to jedynie w pewnym wycinku, wyznaczonym przez treść art. 158 § 1 k.z. Na podstawie przeprowadzonej w pracy szczegółowej analizy zagadnienia autor wskazuje, jaka wykładnia przepisu art. 158 § 1 k.z. jest, jego zdaniem, jedynie możliwa na gruncie polskiego systemu prawa obligacyjnego. Z zestawienia treści art. 157 § 1 i art. 158 § 1 k.z. wynika, że w zasadzie odszkodowanie powinno równać się wysokości rzeczywiście poniesionej szkody. Od tej zasady można jednak odstąpić wówczas, gdy „uwzględnienie wszystkich zachodzących okoliczności” uzasadnia w konkretnym wypadku ustalenie wysokości odszkodowania w rozmiarze innym niż rozmiar wynikłej szkody. Przepis art. 158 § 1 nakłada więc na sądy obowiązek indywidualizowania i ścisłego analizowania każdego poszczególnego wypadku. Konieczność przyjęcia — na tle obowiązującego systemu — określonego stanowiska nie oznacza jednak, że rozwiązanie, które przyjmuje prawo obowiązujące, autor uważa za prawidłowe, i opowiada się za nim również *de lege ferenda*.

Autor wykazuje, że stosowanie „rygoryzmu” w kwestii odszkodowań jest niezbędne. Rozległe (ujemne zdaniem autora) skutki istnienia art. 158 § 1 otwierają szerokie możliwości swobodnego uznania sędziego i prowadzą do tego, że wysokość odszkodowania określa nie ustawa, lecz sędzia.

Obecne przepisy nie dają jednak podstaw do postulowanego przez autora „rygoryzmu”. Nie wydają się też właściwe próby ominięcia przepisów w drodze „interpretacji derogującej” art. 158 § 1 k.z. Sprawa może zatem znaleźć właściwe rozwiązanie dopiero w przyszłym kodeksie cywilnym, który — jak wywodzi autor — powinien odrzucić „kauczukową normę” art. 158 § 1 k.z.

Z. Bidziński, K. Sosnowski: *Ustawodawstwo dewizowe*. Wyd. III. Wyd. Prawn. Warszawa 1962 r., s. 348.

Istota przepisów dewizowych polega na administracyjnym regulowaniu płatności w stosunkach z zagranicą, na uzależnianiu dokonywania tych płatności — wszystkich czy też tylko niektórych — od zezwolenia właściwych władz lub od dopełnienia określonych przez te władze warunków.